GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŨ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 67. *Mercurĭ în 9 (21) Maiŭ* 1884.

Brașovŭ în 8 (20) Maiu.

Décă cei ce dau aḍĭ tonulŭ în Peșta, décă chiar ómenii guvernului îșĭ i-au refugiulŭ la clevete și la minciunĭ de câte orĭ se tractéză de-o afacere a naționalitățilorŭ nemaghiare, atuncĭ ce se mai așteptămŭ dela sfinții ungurescĭ mai mititei din Clușiu, carĭ au datŭ probe fórte valabile din vechime, câtŭ de bine sciu se înegréscă opinca românéscă?

Este sistemă în făurirea lanțului de insulte și de neadevĕrurĭ, ce se întinde dela Pesta până la Clușiu cu menirea de a ne discreditá pe noi înaintea popórelorŭ țerei, înaintea tronului și a Europei întregĭ.

Pe timpulŭ cândŭ domnea încă absolutismulŭ nemțescŭ în Austria emigranții ungurĭ sciură se lățéscă în Europa credința, că numai Maghiarii au luptatŭ pentru libertate, și că Românii, Croații, Sêrbii și Sașii n'au fostŭ decâtŭ nisce instrumente ale reacțiunei.

Trecură dela 1848 până aḍĭ 35 de anĭ și abia acum începe sĕ i se deschiḍă ochii Europei asupra adevĕratei stărĭ de lucrurĭ din țĕrile corónei S-lui Stefanŭ; abia acum vede lumea pe ḍi ce merge, că Ungurii n'au luptatŭ atâtŭ pentru libertate câtŭ mai vêrtosŭ pentru supremațiă și pentru domnirea esclusivă a rassei lorŭ asupra celorlalte popóre nemaghiare din statŭ.

Prigonirea nemaghiarilorŭ, țipetele Sașilorŭ din Ardealŭ, protestările Schulverein-ului germanŭ în numele dreptății și alŭ civilisațiunei, afacerea cu Croația, memorandulŭ și protestările Românilorŭ, scandalurile neîntrerupte dintre „părinții patriei“ de la Peșta: tóte acestea au contribuitŭ ca lumea europénă se capete o altă ideă despre Maghiarĭ.

Aceste fapte avură o urmare și mai gravă pentru cei ce sunt aḍĭ la cârma statului ungarŭ. Tesa pe care își raḍimă d-lŭ Tisza politica sa, tesa, după care tóte naționalitățile nemaghiare ar fi mulțumite cu starea lucrurilorŭ, a fostŭ resturnată. Guvernulŭ centralŭ alŭ Maiestății Sale nu mai póte remâné aḍĭ indiferentŭ față cu cele ce se petrecŭ la noi, nu mai póte priví cu mânile în sînŭ la politica primejdiósă de maghiarisare a d-lui Tisza.

De aicĭ vinŭ tóte stăruințele d-lui Tisza, tóte încercările lui de a-și creá partidă între Românĭ, Sêrbĭ și Sașĭ și de a demonstrá în favórea politicei sale cu ajutorulŭ unorŭ mamelucĭ pĕcătoșĭ, adunațĭ de icĭ de colo.

De aicĭ vine și marea turburare a creaturelorŭ d-lui Tisza din causa mișcărei puternice naționale, ce se observă de unŭ timpŭ încóce între alegĕtorii Românĭ din Ardélŭ, Bănatŭ și Țéra ungurĕscă. De aicĭ și numai de aicĭ vine și mânia înfuriată, cu care matadorii maghiarismului fără distincțiune de partidă privescŭ la manifestațiunea Românilorŭ din aceste țĕrĭ față cu pressa lorŭ națională și în specialŭ față cu organulŭ nostru.

Se pretecstéză din partea maghiară, că turburările din Clușiu au fostŭ provocate prin felicitarea, ce a adresat'o tinerimea română de acolo „Gazetei Transilvaniei“ cu prilegiulŭ aparițiunei ei ḍilnice. Foile din Clușiu îndată sĕ acățară de acéstă felicitare și fiind-că vorbea de „recăștigarea drepturilorŭ nóstre răpite“ o esploatară după metoda lorŭ în sensulŭ, că junimea română din Clușiu ar fi părtașă a conjurațiunei contra statului.

In realitate însĕ nu pentru felicitarea tinerilorŭ Români îi durea capulŭ pe Maghiarĭ, ci pentru că „Gazeta“ a fostă felicitată din tóte părțile și că acestŭ organŭ, cum ḍice „Pester loyd,“ „stă în fruntea mișcărei,“ ce se sémte aḍĭ în tótă țéra și care mișcare în adevĕrŭ are de scopŭ recăștigarea drepturilorŭ nóstre naționale prin mijlóce legale și pacînice, ér nu pe căĭ revoluționare cum insinuă numitulŭ ḍiarŭ.

Sc vede destulŭ de lămuritŭ și din atitudinea acestui organŭ de frunte alŭ guvernului față cu ḍiarulŭ nostrŭ și față cu adunările alegĕtorilorŭ românĭ, că pe Maghiarĭ fără deosebire de partide și de classe sociale îĭ dóre, că Românulŭ mai are atâta energiă și consciință de sine ca după o asuprire de 17 anĭ din partea lorŭ sĕ-și redice capulŭ din noŭ și sĕ se manifeste înaintea lumei ca Românŭ.

Sĕ nu uitămŭ, că în céta tinerilorŭ demonstranțĭ din Clușiu sĕ aflau meseriașĭ mulțĭ și ca ariere-gardă venia după dênșii elita cetățenilorŭ și a diregĕtorilorŭ ungurĭ, precum foile maghiare însele mărturisescŭ.

Așa dér încă odată: nu esistă deosebire de vederĭ între Maghiarĭ cândŭ e vorba de „ticăloșii și miserabilii de valachĭ,“ carĭ cutéză a avé dorințe și aspirațiunĭ, ce se înalță peste nivelulŭ „opincei puturóse“. Cu toții, bĕtrânĭ și tinerĭ, culțĭ și neculțĭ, guvernamentalĭ și opozițiunalĭ se unescŭ spre a ne disputá îndreptățirea de a trăĭ în acestŭ statŭ ca poporŭ românescŭ, cu lege, limbă și moravurĭ românescĭ.

Constatândŭ acestŭ tristŭ și durerosŭ adevĕrŭ venimŭ totodată alŭ ilustrá printr'unŭ faptŭ, care dă pe față cu desevêrșire reaua credință a contrarilorŭ noștri politicĭ și naționalĭ.

„Pester Lloyd,“ celŭ mai respânditŭ și celŭ mai guvernamentalŭ organŭ alŭ națiunei maghiare, redactatŭ în limba germană, apróbă indirectŭ, în numĕrulŭ sĕu 136 dela 17 Maiu, purtarea demonstranților din Clușiu și pentru a justicificá brutalitățile comise în contra Românilorŭ, denaturéză o telegramă de felicitare a „Gazetei“ ḍicêndŭ, că ea ar fi conținutŭ următorulŭ pasagiu: „Trageți cu biciulŭ de focŭ pe pielea Maghiarilorŭ“ (Fahret nur mit feurigen Peitschen über die Haut der Magyaren hin).

Reaua credință, cu care „Pester Lloyd“ comite acéstă falsificare este cu atâta mai bătătóre la ochĭ, cu câtŭ în acelașŭ articlu numesce „Gazeta“ ca „organ oficialŭ al agitațiunei pan-române“ și afirmă că ea s'ar aflá „în fruntea agitațiunei sĕlbatice contra statului ungurescŭ.“

Redactorulŭ-șefŭ alŭ ḍiarului nostru s'a sêmțitŭ datorŭ în interesulŭ adevĕrului a cere telegraficŭ dela d-lŭ Dr. Max Falk, redactorulŭ șefŭ alŭ ḍiarului „Pester Lloyd,“ ca sĕ rectifice frasa denaturată, care atribue mișcărilorŭ nóstre naționale unŭ scopŭ ostilŭ națiunei maghiare și statului, ce nu l'au avutŭ nicĭ-odată.

Din totŭ articlulŭ lui „Pester Loyd“ transpiră tendința de-a unelti probe fiĕ chiarŭ și false pentru a legitimá mĕsurile repressive, pe carĭ póte mai aŭ de gândŭ cei dela putere a le luá pentru împedecarea manifestațiunilor alegĕtorilorŭ românĭ.

Presupunerea nóstră se întemeiéză chiar pe împrejurarea, că „Pester Lloyd“ aduce în legătură demonstrațiunile din Clușiu și pretinsele lorŭ motive cu conferența nóstră viitóre electorală din Sibiiŭ susținêndŭ, în contra adevĕrului, că acéstă conferință s'ar pregăti în secretŭ și că publiculŭ ar fi în nesciință despre loculŭ și timpulŭ unde se va ținé.

Tendința este vedită. Ea este aceea-și ce-o urmăresc și ḍiarele din Clușiu cu scorniturile lorŭ reutăcióse: tendința de a pregătí guvernului ungurescŭ terêmulŭ ca se pótă întrebuința forța spre suprimarea lealelorŭ și legitimelorŭ nóstre manifestațiunĭ.

Șése-spre-ḍece anĭ le-a succesŭ adversarilorŭ noștri de a ține în nesciință tronulŭ, popórele din monarchiă și lumea europénă tótă despre păsurile și durerile poporului românŭ. De șése-spre-ḍece anĭ Ardélulŭ geme sub o stare esceptională aci mai mascată, aci mai înăsprită, după cum opozițiunea nóstră era mai multŭ séu mai puținŭ accentuată.

Aceste timpurĭ au trecutŭ. Astăḍĭ adversarii noștri trebue séu sĕ înghiță hapulŭ celŭ amarŭ și se sufere ca și Românii sĕ se folosĕscă în pace și în folosulŭ naționalității lorŭ de dreptulŭ de a se aduná și a se manifestá, de care se folosescŭ cu prisosință Maghiarii, séu de nu trebue se iea refugiu érăși la forță și în loculŭ „absolutismului constituționalŭ“ de aḍi, după cum îlŭ numescŭ chiar și ei, sĕ întroducă pe față adevĕratulŭ absolutismŭ cu tóte ale lui urmărĭ funeste.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Clușiu, 20 Maiu. — Profesorulŭ de la universitate Silași publică aḍĭ o declarațiune în care afirmă, că nu e adevĕratŭ, cumcă nu și-a împlinitŭ datoria de profesorŭ în sensulŭ legilorŭ și ordinațiunilorŭ ministeriale, că a adresatŭ „Gazetei telegrama de felicitare, că urmăresce o direcțiune antinațională și dușmănósă Ungurilorŭ, că a vorbitŭ în sensulŭ acesta séu a agitatŭ. Silași declară decĭ, că învinuirile ridicate în contra sa sunt clevetirĭ din partea tinerimei universitare. Adunarea intențiunată a fostŭ interḍisă de poliția. Senatulŭ universității a începutŭ cercetare disciplinară în contra capilorŭ mișcării.

Verșețŭ. 20 Maiu. — Conferința Sêrbilorŭ a fostŭ fórte numĕrósă și a primitŭ cu unanimitate programa de la Chichinda. —

Lipsca, 20 Maiu. — Hentsch a fostŭ condamnatŭ la 9 anĭ arestŭ corecționalŭ, ér Kraszewski la 3 anĭ și jumĕtate arestŭ de fortăréță.

Berlinŭ, 20 Maiu, — Sesiunea dietei s'a închisŭ printr'unŭ mesagiu regalŭ, pe care l'a cetitŭ ministrulŭ Putkammer.

Nișŭ, 29 Maiu. — Părechia regală și prințulŭ moștenitorŭ au sositŭ și au fostŭ salutațĭ fórte cordialŭ de populațiune. Călĕtoria dela Belgradŭ la Nișŭ a sĕmĕnatŭ cu un triumfŭ, la tóte stațiunile căii ferate s'a pregătitŭ Maiestăților Lorŭ cea mai splendidă primire.

Telegramă particulară a »Gaz. Trans.«

Bucurescĭ, 20 Maiu.

Scandalulŭ dela Clușiu a indignatŭ pe toțĭ. Pressa unanimŭ condamnă acele scandalóse demonstrațiunĭ.

»L'Indépendance Roumaine« consacră optŭ colóne acesteĭ afacerĭ.

Studenții din Bucurescĭ întrunițĭ aséră au alesŭ unŭ comitetŭ pentru ca sĕ redacteze unŭ protestŭ, care se va publica.

Cronica ḑilei.

»Budapest. Correspondenz« anunţă, că alegerile pentru camera din Pesta se vorŭ face în timpulŭ dela 15 pănă la 24 Iunie şi noulŭ parlamentŭ va fi convocatŭ pe ḑiua de 24 Septemvre.

*

Aflămŭ, că Ungurii din Pesta, în ḑiua de 17 Maiŭ, au făcutŭ demonstraţiunî în palatulŭ Politechnicului în contra profesorului Dobranski, afişândŭ pe uşa salei, în care propunea, sentinţa tribunalului de onóre. Sub sentinţă atêrnau felŭ de felŭ de sdranţe lipite pe uşă de demonstranţi. Dobranski şî-a cerutŭ unŭ concediu de unŭ anŭ de ḑile; se vede, că are de gândŭ sĕ mérgă în Rusia, de órece a isprăvit'o cu deputăţia.

*

Societatea literară-bisericéscă »Alexi-Şincaiană« a alumnilorŭ seminarialî dela facultatea teologică din G h e r l a, în şedinţa estraordinară dela 3 (15) Maiŭ a. c. şi-a alesŭ nuoi oficialî pe anulŭ scolasticŭ 1884/5 în persónele membrilorŭ următorî: preşedinte Vasiliu Popŭ cl. III, v.-preşedinte Niculae Popŭ cl. II, notarŭ alŭ corespondinţelorŭ Ioanŭ Coza cl. II, cassarŭ Georgiu Timişŭ cl. III, bibliotecarŭ Eugeniu Dredeanŭ cl. II, not. alŭ şedinţelorŭ Al. Zoicaşŭ cl. II, controlorŭ Demetriu Tudoranŭ cl. II, archivariu Lazarŭ Avramu cl. I.

*

In Posen s'a formatŭ o societate polonesă pentru apĕrarea drepturilorŭ naţionale, cetăţenescî şi religióse ale Polonilorŭ din Posen. Din societate potŭ face parte toţî Polonii supuşî prusianî.

*

»Independenţei Belgieî« i se telegrafiéză, că poliţia a descoperitŭ în Nowgorod, Rusia, că toţî oficerii dela Brigada a 22 de artileriă dela căpitanŭ în josŭ şi oficerii dela regimentulŭ alŭ 14 de liniă aparţinŭ partidei revoluţionare. S'au făcutŭ multe arestări. Intre cei arestaţî se află şi d. Schatilow, fiulŭ comandantului corpului alŭ 15.

*

D. Katkow, celŭ mai influente bărbatŭ de statŭ astădî în Rusia ḑice că sufletulŭ mişcărilorŭ nihiliste se află în uneltirile jesuitice ale Polonilorŭ. Pentru probarea afirmaţiunei séle se referă la programa Polonilorŭ în care se prevede: 1) Restabilirea regatului Polonŭ; 2) Nimicirea absolutismului în Rusia; 3) Nimicirea influenţei Rusiei în Europa.

Adunarea alegĕtorilorŭ Românî din Radna.

Alegĕtorii cercului electoralŭ Radna, cottulŭ Aradŭ, întrunindu-se adî 6/18 Maiu 1884, în conferinţă aderéză şi susţinŭ programa din Sibiu 1881. Ér' pentru conferinţa generală conchiemată în Sibiu pe 1-ma Iunie 1884 n. au alesŭ ca delegaţî ai acestui cercŭ pe d-nii I o n ŭ B e l e ş i ŭ şi Dr. D e m e t r i u M a g d u, advocaţî în Aradŭ.

Tinerimea dela universitatea nóstră.

Sub acestŭ titlu, „Ellenzék" publică următorulŭ articolŭ, prin care apróbă scandalulŭ provocatŭ de glótele din Cluşiu:

Tóte foile au vorbitŭ cu óre-care reservă despre mişcarea, ce s'a pornitŭ din partea tinerimei universitare. Toţî, chiar şi corespondentulŭ lui »Ellenzék« s'au silitŭ sĕ prefacă sgomotulŭ demonstraţiunei în acordurî harmonice, şi ferestrile sparte au vrutŭ să-le cârpéscă cu plastru de colorî frumóse.

Eu sunt de altă părere. E u n u a f l u n i c î o g r e ş é l ă î n p u r t a r e a t i n e r i m e i; e u n u a f l u î n ţ i n u t a e i n i c î u n ŭ e s c e s ŭ, c u a t â t ŭ m a i p u ţ i n ŭ d e s t r ă b ă l a r e.

Mie mi se pare, că ceea-ce a făcutŭ tinerimea nu este alta decâtŭ isbucnirea naturală şi pré moderată a legitimei indignaţiunî patriotice.

. . . .

De anî întregî totŭ discutămŭ, ca sĕ ne lămurimŭ, dér inteliginţa română nu se plecă 'naintea puterii argumentelorŭ. E a p r o p a g ă p a s i v i t a t e a, cu care atacă unulŭ dintre principiele fundamentale ale constituţiunei nóstre, atacă uniunea, propagă ura contra elementului maghiarŭ, şi cu acesta atacă statulŭ maghiarŭ în esistenţa sa, de óre-ce în acéstă patriă, nicî după dreptŭ, nicî după raţiune, nu póte sĕ esiste elementŭ domnitorŭ altulŭ decâtŭ celŭ maghiarŭ.

Ei însă îşî îndreptă securea în contra unui trunchiu milenariu.

Ce le pasă lorŭ décă, copaciulŭ resturnându-se îi-va omorî şi pe ei! Ei sunt împinşî numai de ură şi de stupiditate; inimile lorŭ sunt copleşite de pasiunî nebune, creerii lorŭ sunt întunecaţî de prejudiţii orbe. Cu unŭ fanatismŭ sĕlbaticŭ năvălescŭ cătră prăpastia, numai ca sĕ ne pótă têrî şi pe noi cu sine. De multe orî i-amŭ provocatŭ la o desbatere obiectivă, de multe ori i-am întrebatŭ despre nedreptăţile, ce li s'arŭ fi făcutŭ: însĕ ei totdé-una s'au coditŭ a rĕspunde séu décă au şi rĕspunsŭ, — în locŭ de rĕspunsŭ concretŭ ei au îndrugatŭ numai frase fără înţelesŭ, şi pe carî unŭ omŭ cu minte sănĕtósă nu le póte pricepe.

Prin ḑiarele, hotărîrile, faptele şi dorinţele lorŭ arată necurmatŭ, că ei sunt duşmanii ţĕrii, în care trăescŭ.

Spintecă insigniele patriei, stau în legătură cu duşmanii noştri din România. Publică prin tótă lumea foi volante pline de calumnii, de clevetirî contra nóstră; îşî crescŭ copiiî în ură faţă cu patria maghiară, forméză societate deosebită de noi, se folosescŭ de insignii »naţionale,« colorî deosebite de ale nóstre; nu ne dau mână de ajutorŭ, cândŭ e vorba de a face sĕ progreseze interesele generale ale Ungariei, ba se bucură de necazurile nóstre, şi-şî ţinŭ de cea mai plăcută datorinţă de a ni-le înmulţi.

Pe faţa pămêntului nu se află statŭ, care ar suferí aşa ceva. Orî-ce guvernŭ consciu de sine, séu ar lecuí acéstă rană, ce neîncetatŭ sângeréză, séu ar tăia-o; dar nicî decum n'ar trece cu vederea acéstă subminare a statului. Numai regimulŭ nostru e nepĕsătoriu faţă cu tendinţele inteliginţei române; cu mânile în sînŭ, legatŭ la ochî, cu urechile astupate, elŭ lasă, ca foculŭ sĕ se lăţéscă şi lepra sĕ se întindă.

Eu nu aflu nimicŭ de reprobatŭ în procederea tinerimeî. De a c e e a mĕ mirŭ, că p â n ă a c u m a n'aŭ făcutŭ ceea ce a făcutŭ acuma, şi mĕ mirŭ, că în legitima lorŭ indignaţiune s'aŭ pututŭ oprí unde s'au opritŭ. n ' a u m e r s ŭ p â n ă l a r ĕ s c ó l ă. Scimŭ cu toţiî, că limba şi literatura română are catedră la universitate. Catedra acesta şi spesele ca totudéuna le-amŭ purtatŭ de prisosŭ. Dar décă cu tóte acestea s'a înfiinţatŭ, şi s'a înfiinţatŭ din dragostea pentru cultura naţionalităţii române: atuncî în orî se casŭ amŭ pututŭ pretinde sĕ nu se facă din ea butoiulŭ, pe care suindu-se unŭ agentŭ semicultŭ sĕ propage învĕţăturile sale agitătore, şi sĕ verse în inimile tinerilorŭ spurcatulŭ veninŭ alŭ ideilorŭ nepatriotice.

Ne amŭ înşelatŭ în aşteptările nóstre. Catedra s'a făcutŭ propagatórea falselorŭ învĕţăturî ale naţionalismului. Unŭ preotŭ obscurŭ a propagatŭ ură în contra statului unguréscŭ de pe catedra susţinută de statulŭ unguréscŭ.

La acestea mai adaugemŭ societatea »Iulia,« care sub pretecstŭ culturalŭ încă a datŭ agitatorilorŭ naţionalî nutrimêntŭ şi têrémŭ de activitate. Societatea acesta s'a înfiinţatŭ totŭ din sînulŭ universităţii; şi tinerimea maghiară spionéză de multŭ faptele acestei societăţî.

Aceste neplăcute încurcăturî aŭ umplutŭ în sfîrşitŭ cupa răbdărei. Mai curêndŭ s'aŭ mai târdiu ea trebuia sĕ se verse. Ocasiunea la acésta a dat'o érăşî provocătórea lipsă de modestiă a Românilorŭ. Ei au serbătoritŭ în Cluşiu într'o petrecere colegială aniversara ḑilei de 3/15 Maiu 1848.

In adevĕrŭ nu şciu, ce s'a manifestatŭ prin acestŭ faptŭ: ignoranţa séu réua credinţă!

Ḑiua de 15 Maiu din Blaşiu n'a eliberatŭ poporulŭ, ci l'a abrutisatŭ, l'a făcutŭ instrumentulŭ orbŭ alŭ unei tirănie intrigante*). Insemnătatea istorică a acestei ḑile nu consistă în deşteptare; acéstă ḑi arată numai jalea, şi urmele de sânge şi de focŭ, ale unui nefericitŭ şi durerosŭ rĕsboiŭ civilŭ.

De câte ori Românii serbeza ḑiua de 15 Maiu, ei ridică vĕlulŭ de pe trecutulŭ unei lupte dintre fraţî, luptă, care cu vicleniă s'a aţîţatŭ şi cu cruḑime a decursŭ.

De câteorî ei serbéză ḑiua acesta, totŭ-déuna rupŭ câte unŭ firŭ din sfintele legăturî ale buneî înţelegerî frăţesci.

A-şî aduce aminte de ḑiua acésta, însĕmnéza a propaga, că este cu neputinţă, ca sĕ petrecemŭ pacînicî împreună, însĕmnéză a căuta titlurî de dreptŭ pentru o c r â n c e n ă r ĕ s c ó l ă.

Se póte aşa ceva tolera? Póte-se ertá, ca istoria ţĕriî sĕ se rupă în bucăţî, ca o parte dintre locuitorî sĕ se însufleţéscă pentru ḑiua aceea, care a adusŭ jale şi peire asupra ţĕriî? Póte-se erta, ca o parte din poporŭ sĕ jertféscă pe altariulŭ patriei altorŭ ḑeî, deosebiţî de deiî celeialalte părţi? O patriă póte ave numai una şi aceeaşî istoriă, precum unŭ cetăţanŭ numaî u n ŭ patriotismŭ póte ave**).

La tóte acestea sĕ mai adaugemŭ o b r ă s n i c i a a c e e a, că Românii din Cluşiu au serbatŭ acésta ḑi a rĕsboiuluî civilŭ chîar în Cluşiu. Acésta e mai multŭ decâtŭ o provocare. Acésta e o lovitură în acele curate simţeminte, carî légă pe Maghiarulŭ de esistinţă, de pacea şi instituţiunile patriei sale.

Acéstă lovitură n'a tolerat'o tinerimea universitară maghiară. Ruşine erá, décă o tolera!

Dusu-s'au decî în massă mare, şi spart-au fereştile profesoruluî Silassiu; de acolo s'au dusŭ în loculŭ unde îşî petreceu Românii şi i-au silitŭ sĕ se retragă; în ḑiua următóre s'au dusŭ la maialulŭ aniversarŭ şi l'au spulberatŭ.

Ei, bine! N'au fostŭ tóte acestea cu cale? Nu s'a vătĕmatŭ nimenea nicî câtŭ e negru sub unghiă.

Tinerii maghiarî nicî cu o vorbă n'au insultatŭ societatea.

Tinerimea maghiară a cântatŭ imnulŭ şi musica a cântatŭ marşulŭ lui Rakozy — şi vitejiî Românî, simţindu-se rĕu s'au depărtatŭ. Atâta e totulŭ. Trebuia sĕ li-se esplice agitatorilorŭ românî, că ceea ce eî facŭ, nu se maî póte tolera. Guvernulŭ nu dă acésta esplicaţiune. Sĕ le o dea decî societatea: la începutŭ tinerimea, apoî publiculŭ celŭ mare. Maî 'nainte cu vorbă bună prin ḑiare şi prin adunărî; după aceea cu spargere de fereşti pe strade, şi în sfirşitŭ . . . cu gura căscată nu putemŭ privi, ca dinţiî puilorŭ de lupî sĕ créscă, sĕ se întăréscă la peptulŭ patriei.

Bartha Miklos.

---

3 (15) Maiŭ în Sălişte.

S ĕ l i ş t e, 4 Maiŭ.

Stimate d-le Redactorŭ!

Multora s'ar păré că evenementele marî, cu cât se invechescŭ, cu atâtŭ mai multŭ scadŭ din însemnătatea lorŭ.

Aşa credŭ mulţi, şi mai cu sémă străinii, că poporulŭ românŭ nu ş'ar mai aduce aminte de 3 (15) Maiŭ 1848. S'au înşelatŭ. Poporulŭ românŭ l'a sĕrbătoritŭ mai în tóte părţile în modŭ strălucitŭ. Prin urmare şi la noi.

În acestŭ anŭ s'a serbatŭ ḑiua de 3 (15) Maiŭ ca o adevĕrată ḑi de reînviere naţională.

In preséra ḑilei de 3 (15) Maiŭ, în sunetulŭ clopotelorŭ o întrégă procesiune cu stindardele scolare, copii de scólă intră în biserica cea mare. Aci s'a ţinutŭ veceriă cu litie; ér în 3 (15) dimineţa după finitulŭ sf. liturghii s'a începutŭ parastasulŭ întru fericita odihnire a martirilorŭ naţiunei române din 1848. Şi frumosŭ resunau acele cuvinte în sf. biserică — căcî rarŭ sĕ audŭ.

---

*) Aşa ceva ne impută Ungurii, ḑicêndŭ, că ne amŭ făcutŭ instrumentele camarilei curţii din Viena.

**) Da, într'o patriă omogenă ér' nu la noi unde e statŭ poliglotŭ.

FOILETONŬ.

Satulŭ cu comorile.

Novelă poporală.

(Urmare.)

După acésta Alexandru adună şi pe ceì mai de frunte din satŭ, se sfătuesce şi cu ei, îi ascultă, ce ḑicŭ şi dênşii. Éră se facŭ schimbărî şi îndreptărî în planŭ.

27. Ce se întêmplă cu sĕracii din comună.

După ce s'a desbătutŭ lucrurile bine, s'a purcesŭ la faptă.

Dar în satŭ puţinî sciau, cum se potŭ hrăní cu puţine cheltuelî atâţia cerşitorî, atâţia bolnavî neajutoraţî atâţia schilavî şi atâţia copii.

Cu învoirea mai marilorŭ se scóse de o camdată din fondulŭ sĕracilorŭ o sumă óre care, cu carî se cumpĕrară totŭ felulŭ de unelte, unŭ scaunŭ de strugarŭ, securî, gilae, ferestrae, lopeţî, hârleţe, sape şi altele. Se direse şi bucătăria ospitalului, ca sĕ se pótă fierbe în ea pentru mai multe familiî sĕrace deodată, — în ospitalulŭ séu cum îi mai ḑice »asilulŭ« acesta se făcură totŭ felulŭ de schimbărî, se întocmiră douĕ odăi de lucru, una pentru bărbaţî, alta pentru femei, douĕ camere pentru bolnavî, şi anume éra una pentru bărbaţî şi alta pentru femei. Ba s'au îngrijitŭ, ca cei sănătoşî fie-care sĕ-şî aibă odăiţa sa pentru durmitŭ. Acésta erá o cămĕruţă ângustă, lungă de ḑece picióre, lată de sése, josŭ locŭ numai de o saltea cu pae, pe care se aflá o perină împlută totŭ cu pae şi unŭ straiŭ séu ţolŭ căldurosŭ de lână. Uşa fie-cărei odăiţe avea o feréstră pentru curăţirea aerului. »Cerşitorilorŭ sĕ nu le facî înlesnirî pré marî,« ḑicea Alexandru, „ca sĕ nu le tai pofta d'a muncí singurî şi a-şî întemeia o sórte mai bună.« De aceea totŭ unghiuleţulŭ din casă erá folositŭ ca locŭ de durmitŭ. In podulŭ casei se păstrau provisiile cumpĕrate: lână, cânepă, lemnele de lucru şi altele.

După ce s'au sfêrşitŭ tóte acestea, diregĕtorii satului făcură o consemnare despre toţî aceia, carî nu potŭ trăí fără ajutorulŭ comunei. Unii din aceştia îşî aveau colibiórele lorŭ, alţii umblau fără căpĕtâiŭ şi petreceau dintr'un grajdiŭ într'altulŭ. Mai întâiŭ, cei ce nu-şî aveau locuinţele proprii au fostŭ prinşî şi băgaţî în asilŭ, — érna erá la uşă, prin urmare nu aşteptară multă îmbiare, după aceea se prinseră şi aceia, carî de şi aveau colibele, lorŭ, dar erau siliţi se locuéscă cu alţî sĕracî împreună, aşa, că trebuiau sĕ dormă într'o odaie tinerî şi bĕtrânî, bărbaţî şi femei . . . . în asilŭ şi cu aceştia, fără multă gâlcevă! Numai aceia se lăsară în colibele lorŭ, carî puteau dovedí, că ei şi copiii dormŭ despărţiţî şi sunt sănĕtoşî.

In chipulŭ acesta toţî sĕracii şi lipsiţii din satŭ se împărţiră în douĕ clase: unii îşî aveau locuinţele lorŭ cei lalţî locuiau în ospitalŭ. Amêndouĕ clasele erau susţinute din partea institutului pentru sĕracî. Copiii îi lăsau bucurosŭ la părinţî. Décă însĕ locuinţele acestora erau pré micî, séu décă părinţii erau ómenî blăstămaţî, nemoralî, séu erau în asilŭ, atuncî copiii se aşeḑau în satŭ orî în oraşe la familii bune, nu la sĕracî pe plată, nicî la ómenî bogaţî, ci l'a d'aceia, cărî erau cunoscuţî ca ómenî de trébă şi de omeniă. Copiii aceştia îşî căpĕtau hainele dela institutŭ, ér stăpânii căpĕtau şi óre care despăgubire, décă ceréu. Din evlaviă şi la sfatulŭ preotului numai puţinî cereau despăgubire. Preotulŭ erá unŭ adevĕratŭ părinte alŭ tuturorŭ orfanilorŭ. Elŭ singurŭ luase în casă doi băeţî, vestiţî de rĕi şi spulberaţî, pe carî nu voiá sĕ-i priméscă nimenea, şi ce sĕ vedî? după o jumĕtate de anŭ toţî se mirau, ce băeţî bravî s'au alesŭ din ei sub conducerea înţeleptă a preotesei. In felulŭ acesta se aşeḑară toţî băeţii şi nu mai vedeau pe fie-care ḑi esemplele părinţilorŭ lorŭ, ei învĕţau a fi muncitorî şi temĕtorî de D-ḑeu, pe cândŭ lângă părinţî s'ar fi deprinsŭ numai la cerşitŭ şi furatŭ şi s'ar fi târîtŭ a lene de icî colo.

După-ce sĕracii şi copiii lorŭ s'au împărţitŭ ast-felŭ, aşeḑêndu-se fie-care la loculŭ sĕu, deregĕtorii satului statoriră următórea lege: Cela-ce nu e în stare sĕ se susţină singurŭ, nicî nu-lŭ susţine nime, de acela trebue sĕ îngrijéscă comuna. Pe acela însĕ, pe care-lŭ susţine comuna, acesta are şi dreptulŭ a-lŭ supraveghia şi a-lŭ regula, ca sĕ înveţe a se susţine singurŭ.

Acésta era şi dreptŭ şi cuviinciosŭ.

De aceea pentru fie-care familiă sĕracă se numì câte unŭ omŭ de trébă de tutorŭ epitropŭ. Acesta trebuiá sĕ grijéscă de hrana, de îmbrăcămintea, de averea, de datoriile şi de câştigulŭ familiei concreḑute lui, trebuia sĕ grijéscă mai departe, ca în casa familiei sĕ fie rânduélă şi curăţeniă, asemenea trebuia sĕ bage de semă, ca sĕ stea de lucru, ce li s'a împărţitŭ dela institutŭ. In asta privinţă se observa mare asprime. De óre-ce şi sĕracii, carî locuiau afară din asilŭ, încă-şî căpĕtau mâncarea din bucătăria spitalului, unde se ferbea în comunŭ,

Timpulŭ fiindŭ frumosŭ, a urmatŭ escursiunea pe la amédĭ. Unŭ șirŭ nesfârșitŭ de copii și copile preste 500 — îmbrăcațĭ sĕrbătoresce, treceu prin piața Săliștei cântândŭ mândru:

»Deșteptă-te române« — acompaniațĭ și de o musică bine organisată.

Unŭ publicŭ numerosŭ urmá acestei procesiunĭ grandióse.

Petrecerea în câmpŭ a fostŭ fórte animată. Copii deoparte, copilele de altă jucau hora ér publiculŭ sĕ delecta la acestŭ tablou pitorescŭ. Și căndŭ petrecerea erá la culme, cu jocŭ, cu declamațiunĭ — și cântărĭ naționale, o plóie cu trei unde s'a rătăcitŭ pe desupra nóstră, și de dragulŭ nostru s'a lăsatŭ pe noi, sĕ recoréscă petrecerea de înfocată ce era.

Să fi vĕdutŭ copilașii cum se unéu câte cincĭ și pe întrecute 'șĭ făceu corturĭ de frundă — și câtŭ ai bate în palme toțĭ erau sub coperișe, scutițĭ de plóie. Sĕ vedea cá Românulŭ încă de copilŭ e dedatŭ a opune resistență. —

După înseninare petrecerea s'a continuatŭ cu mai mare focŭ naționalŭ, căcĭ inteligința Sălișténă a mai măritŭ contigentulŭ celorŭ presențĭ. După obiceiulŭ vechiu, cătră seră ne reîntorserămŭ în tĕrgulŭ Săliștei în regulă bună — unde ne întêmpină unŭ mare publicŭ, care a potențatŭ bucuria nóstră — dându-ne să înțelegemŭ că stimeză memoria dilei de 3 (15) Maiu, însĕ afacerile de di nu i-au iertatŭ sĕ iasă la verdeță.

Ací după unŭ »Deșteptă-te române« generalŭ cu o voce înaltă și simpatică D-lŭ învĕțătorŭ Nicolau Borza ținŭ o cuvêntare ocasională de mare cuprinsŭ și cu mare cunoscință de suferințele și trecutulŭ poporului românŭ.

A făcutŭ analisa critica a stării poporuluĭ dela 1438 până la 1848 și termină dicĕndŭ: „Trăiască solidaritatea și buna înțelegere între toți Românii! Unŭ întreitŭ „sĕ trăiască" a rĕsunatŭ din pieptŭrile tuturora cu mare entusiasmŭ.

La acestea d. parochŭ Ioanŭ Popa, care a celebratŭ parastasulŭ pentru martirii din 1848, își ridică vocea din mulțime.

Mulțămesce corpuluĭ invĕțătorescŭ pentru inițiativa și ridică însemnătatea dilei mai presusŭ de alte sĕrbătorĭ ce ține poporulŭ românŭ. — Și într'adevĕrŭ fórte bine a accentuatŭ d. parochŭ că multe dile sĕ sĕrbătorescŭ preste anŭ și în multe părțĭ sărbătorilorŭ naționale nu li sĕ dă însemnătatea cuvenită. Poporulŭ cu plăcere ar serba aceste dile, dar lipsesce în multe părțĭ inițiativa. Inițiativa se cam scie cui 'i compete.

Dée Ddeŭ ca acéstă sĕrbătóre de mândriă națională sĕ se pună în rĕndulŭ prasnicilorŭ împĕrătescĭ.!

Publiculŭ satisfăcutŭ în inima lui s'a întorsŭ la ale sale, în cea mai mare ordine.

Argus.

Procesŭ-verbalŭ

alŭ conferințeĭ alegĕterilorŭ românĭ din cerculŭ electoralŭ. „Cehulŭ Silvaniei" ținută în Băsescĭ la 22 Aprile 1884 st. n.

In urmarea convocărei (de dato 10 l. c.) D-lui Georgiu Popŭ proprietarŭ ca președintele comitetului electoralŭ cercualŭ s'aŭ înfățoșatŭ la loculŭ indigitatŭ 600 alegĕtori: preoțĭ și mireni. Georgiu Popŭ salută cu bucuriă acéstă adunare atâtŭ de respectabilă, și într'o vorbire elocinte, binesimțită și cu multă erudițiune desfășură starea actuală politică. Arătà necesitatea convocărei acestei conferințe, care este menită a-șĭ alege din sînulŭ seu duoi delegațĭ, carii sĕ participe la consiliulŭ conferinței generale, ce se va ține ĕstu-timpŭ în Sibiiu. In urmă învită conferința a se constituí alegĕndu-șĭ biroulŭ ad hoc. —

Cuvêntulŭ de deschidere se primesce cu multŭ entusiasmŭ din partea presențilorŭ și în scrisŭ se aclude la acestŭ procesŭ verbalŭ.

La invitarea de constituire: s'a alesŭ prin aclamațiune de președinte Alexiu Varna protopopŭ, și de secretarŭ Demetriu Suciu advocatŭ.

D-lŭ președinte mulțămindŭ de onórea, ce i s'a făcutŭ prin manifestarea încrederei generale ocupându-șĭ loculŭ presidialŭ dechiară conferința de deschisă și pentrŭ desbaterĭ propune următórea ordine de di:

I. Proclamarea solidarităţii prin aderință la programa națională română din Sibiiu 12—14 Maiu 1881, și cetirea acestei programe. —

II. Alegerea a doi delegațĭ și la casulŭ de împiedecare a duoi suplențĭ pentru conferința generală română, ce se va ține ĕstu-timpŭ în Sibiiu.

III. Desbaterea altorŭ propunerĭ obveniente din partea alegĕtorilorŭ și aparținĕtóre la punctele I. II.

Ordinea de di se primesce cu unanimitate.

Conformŭ punctului I. alŭ ordinei de di dăndu-se cetire programei naționale din Sibiiu 1881. Conferența întru tóte o primesce cu însuflețire, și se obligă la solidaritate pe lângă acéstă programă.

In sensulŭ punctului II. din ordinea de di:

Pentru representarea cercului electoralŭ »Cehulu Silvaniei,« la conferența generală națională română, ce se va ține ĕstu-timpŭ în Sibiiu s'aŭ alesŭ cu aclamațiune delegațĭ D-nii Georgiu Popŭ proprietariŭ și Gregoriu Popŭ archidiaconŭ în Băsescĭ.

D-lu Gregoriu Popu mulțămesce pentru onórea, ce i s'a făcutŭ prin distingerea personei sale — alegênduse de delegatŭ, — însĕ, din causa slăbiciunii și a bĕtrânețelorŭ sale, cu regretare se află silitŭ a renunța la acestŭ onorificŭ mandatŭ asigurândŭ conferința despre sêmțimintele sale întru tóte de acordŭ cu ale alegĕtorilorŭ.

Iu urmarea acestei dechiarațiunĭ motivate s'a alesŭ de alŭ doilea delegatŭ D-lŭ Ioanŭ Chesieli protopopŭ în Naprade.

La casŭ de împedecare s'aŭ alesŭ de suplențĭ D-nii Teodorŭ Indrea, protopopŭ în Selșigŭ și Demetriŭ Suciu, advocatŭ în Cehulŭ-Silvaniei.

Biuroulŭ este învitatŭ a esmite literile credențioņale (mandatulŭ) pentru delegații conferenței.

Conformŭ punctului III. din ordinulŭ de di se citescŭ literile credențioņale ale esmișilorŭ alegĕtorĭ românĭ din comunele: Naprade, Tranisiu, Gorosleu și Hnșia; conformŭ cărora alegĕtorii din aceste sate fiindŭ împiedicațĭ prin esundarea Someșului de a participá la acéstă conferință pe lângă aderența la programa națională din Sibiiu 1881 — se obligă în solidaritate la conclusiunile acestei conferințe. —

Acéstă representare se primesce cu bucuriă și entusiasmŭ; literile credențioņale se acludŭ la acestŭ procesŭ verbalŭ.

Din incidentulŭ, că diarulŭ politicŭ naționalŭ »Gazeta Transilvaniei," a devenitŭ diarŭ de tóte dilele, Conferența emoționată de acestŭ evenementŭ salutarŭ în unanimitate luândŭ spre plăcută cunosciință acestŭ actŭ, — D-lui Redactorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei« îi voteză adresă de încredere și mulțămită, asigurându-lŭ de spriginulŭ sĕu spiritualŭ și materialŭ. —

Acéstă adresă se aclude la acestŭ procesŭ verbalŭ.

Felicitéză cu totă căldura inimei — și cu gratitudine — pe inițiatorulŭ acestui diarŭ D-lŭ Georgiu Barițŭ și pentru ținuta lui națională politică manifestată în diarulŭ sĕu propriu »Observatoriulŭ.«

După acestea D-lŭ președinte mulțămindŭ alegĕtorilorŭ pentru seriositatea și ținuta lorŭ esemplară documentată și în decursulŭ acestei conferințe dechiară ședința de închisă; alegêndu-se în comisiunea verificătóre a acestui procesŭ-verbalŭ, domnii: Georgiu Popŭ, Ióne Vasvári, Georgiu Simonca, Andreiu Cosma.

Alexiu Varna. președinte. **Demetriu Suciu.** secretariu.

S'a cetitŭ, primitŭ și autenticatŭ.

G. Popŭ, m. p. **Ionŭ Vasváry,** m. p. **Georgiu Simonca,** m. p. **A. Cosma,** m. p.

„Gazeta" și „Pester Lloyd."

„Pester Lloyd" în numĕrulŭ sĕu (136) dela 17 Maiu vorbindŭ de demonstrațiunile din Clușiu și de tendințele politice ale „Gazetei Transilvaniei" dice între altele:

Studențiii Românĭ dela Universitatea din Clușiu au trămisŭ o adresă de felicitare acelui organŭ alŭ Românilorŭ, care stândŭ în fruntea agitațiunilorŭ sĕlbatice în contra statului maghiarŭ, mai deunádile s'a îmbrăcatŭ într'o piele nouă. E forte semnificativŭ pentru tendența, ce urmăresce acelŭ diarŭ, că totŭ în acelŭ numĕrŭ, în care a apărutŭ felicitarea Clușienilorŭ, a apărutŭ și-o telegramă a cărei frasă începĕtóre dicea: »Trageți numai cu biciurile de focŭ pe pielea Maghiarilorŭ.« (Fahret nur mit feurigen Peitschen über die Haut der Magyaren hin.«)

„Se mai dice că studenții românĭ în societatea lorŭ literară facŭ politică panromână și că profesorele de limba și literatura română la Universitate dela înălțimea catedrei face propagandă antimaghiară. Din aceste cause s'au născutŭ acele demonstrațiunĭ ale tinerimei maghiare, pe carĭ noi dorimŭ multŭ, ca sĕ nu se mai repețéscă în nicĭ unŭ chipŭ. Cu regretŭ aflămŭ, că între altele tinerimea maghiară din Clușiu a arsŭ în publicŭ unŭ numĕrŭ din organulŭ oficialŭ alŭ propagandei agitațiunilorŭ panromâne. Studenții făceau mai bine décă acățau acelŭ diarŭ ceva mai josŭ."

Românii și Maghiarii.

»Magyar Polgár,« diarŭ maghiarŭ guvernamentalŭ din Clușu, vorbindŭ în numĕrulŭ dela 18 Maiu despre telegrama și articolulŭ de fondŭ apărute în numĕrulŭ 63 alŭ „Gazetei,« sĕ esprimă între altele în următorulŭ modŭ!

Sĕ dice în »Gazetă" »Libertatea personală ne este amenințată, stămŭ fără scutŭ.«

Aicĭ redactoriĭ maghiârĭ au tradusŭ cuvĕntulŭ: siguranță cu »libertate« numaĭ pentru a puté mai bine terorisa pe Românĭ dicĕndŭ:

»Da, le este atăcată libertatea, pentru că nu le maĭ dămŭ voie sĕ agiteze în contra ideii de statŭ maghiarŭ; nu le maĭ permitemŭ, ca sĕ ațițe ura de rassă. Da, ce e dreptŭ în acéstă privință stau fără scutu."

»Ultraiștii românĭ, atacă constituțiunea, atacă ideea de statŭ. Cu eĭ n'avemŭ de a face ca cu adversarĭ, ci ca acușatorĭ cu acusațĭ și de aceea aicĭ nu póte fi de altŭ-ceva vorba de câtŭ numaĭ de achitare séu condamnare. Orĭ capituléză necondiționatŭ înaintea statuluĭ maghiarŭ, orĭ sĕ sufere consecințele sentenței meritate. In politica statului se steie acolo, unde orĭ ce omŭ de omeniă trebue sĕ stee. Resistența pasivă, pe care o urmeza Românii ultraiștĭ nu e alta decâtŭ pândirea după o ocasiune favorabilă pentru trădarea patriei. (?) Ce modŭ de împăciuire arŭ puté sĕ esiste altuŭ între noĭ și eĭ sĕ se supue necondițiunatŭ.

»Cine sunt provocătorii?" întrébă »Gazeta.«

„Neapĕratŭ aceia, carĭ incepêndŭ dela »scumpa diuă 3 (15) Maiu 1848), în care au săditŭ în inimile poporuluĭ semênța ureĭ, în totŭ-deuna s'au găsitŭ în taberá dușmanilorŭ ideii statului maghiarŭ. Românii ultraiștĭ totŭ-deuna au fostŭ cu aceia, carĭ au lovitŭ și au slăbitŭ națiunea maghiară. Dela restabilirea constituțiunei ei pândescŭ într'una sĕ găséscă ocasiunea, ca s'o spulbere eră în aerŭ, cine scie cu alŭ cuĭ ajutorŭ.

»Acesta e purulŭ adeverŭ.«

In fine diuarulŭ guvernamentalŭ din Clușiu apróbă demonstrațiunile numindu-le chiar »frumóse demonstrațiunĭ ale tinerimeĭ maghiare.«

Corespondința nóstră din comitate.

Sibiiŭ 3 15 Maiŭ,

Domnule Redactorŭ!

Bucuria »Viitorului« manifestată în Nr. 50 dela 26 Aprilie sub titlulŭ că neînsemnata mea persónă »a eșitŭ din tufă....« nu póte rĕmâné neîntîmpinată. Cei dela »Viitorulŭ« presupunŭ a fi triumfatŭ, dar eu sciŭ sĕ apreciezŭ acelŭ triumfŭ, și eu mai cu sémă astădĭ la 3 (15) Maiu 1884 cândŭ e aniversarea dilei în care némulŭ românescŭ a juratŭ solidaritate pentru apĕrarea drepturilorŭ naționale și a afurisitŭ pentru toțĭ vecii pe aceia, carĭ vorŭ încerca a sfâșia națiunea în partide ostile...

Se manifestă óre acéstă afurisire la cavalerii de tristă figură din Budapeșta —?

D-lorŭ mĕ dechiară sdrobitŭ, de óre-ce „n'am adusŭ nicĭ măcar unŭ unicŭ cuvêntŭ, ce l'ar fi citatŭ ei în Nr. 39 alŭ »Viitoriului,« și care nu s'ar afla în epistola respectivă a comitetului esecutivŭ.« Respundŭ că: a citá falsŭ respective a falsificá prin citare nu însemnéză numai a pune alte cuvinte în loculŭ celorŭ genuine; ci mai rafinată este falsificarea atuncĭ, cândŭ din vre-o dicere citămŭ numai o parte, și omitemŭ cealaltă, ca sĕ putemŭ da dicerei sensulŭ, ce ne convine nouĕ. Așa a făcutŭ jidanulŭ, care a documentatŭ din evangheliă că: „nu este Dumnedeu,« omițândŭ cuvintele premergătóre: »disau nebunulŭ în inima sa.« In reflesiunile mele din Nr. 41 alŭ »Gaz. Trans.» amŭ arătatŭ lămuritŭ acestŭ modŭ de citare alŭ »Viitorului,« arate d-lorŭ contrariulŭ, și atuncĭ și eu mĕ voi dechiará de învinsŭ și mĕ voi închina Donnei, la carea mĕ vorŭ trimite.

Până atuncĭ e blidŭ de bărbierŭ coifulŭ, din care rĕsună cuvêntulŭ: »calomniare« și capulŭ de sub blidŭ nicĭ cu o rotiță nu are mai multŭ decâtŭ acela a prototipului din La Mancha.

Aflându-me în regiunile Spaniei, sĕ nu uitŭ nicĭ de Sancho Panso! Domnii de la „Viitorulŭ« negă de nou că arŭ fi participatŭ la conferințele electorale de prin cercuri, convocate la conferința comitetului electoralŭ permanentŭ. A participatŭ óre Csató Ludovicŭ numai ca diaristŭ la conferința din Alba-Iulia de la 24 Aprilie a. c.??

Cu falnică consciință de sine încheie »Viitorulŭ« cu aceea că națiunea nóstră »are mai multe partide in sinulŭ sĕŭ,« și că »ei și-au făcutŭ dorința.« Da! și-au făcutŭ dorința; mai lipsesce ca d. Tisza se dică: „der Mohr kann gehen.«

Tr.

---

ca și în timpurĭ de scumpete, mai departe fiindŭ că îmbrăcămintea și uneltele li se dedeau asemenea de la institutŭ, de aceea trebuiau sĕ și lucre pentru institutŭ, ca se-șĭ plătéscă îndereptŭ totŭ ce primiau de la elŭ. Decă, pe lângă acestea, din silința și hărnicia lorŭ propriă putéu sĕ mai lucre ceva, li se plătia. Banii acești a câtŭ și alții, carĭ îi câștigau ca lucrători de di pe la economĭ, nu li se dedeau în mână, ci se puneau în cassa de păstrare. Ómenii, carĭ îșĭ căpĕtau tóte pentru susținerea lorŭ nu aveau nevoe de banĭ, trebuiau însĕ sĕ învețe a se deda cu crutarea și a face economiă.

Din timpŭ în timpŭ fie-care epitropŭ era datorŭ sĕ dee preotului sémă de purtarea și sórtea familiei, ce i-se încredințase. Preotulŭ era adevĕratulŭ inspectorŭ alŭ tuturorŭ epitropilorŭ. Dînsulŭ grijea de toțĭ sĕracii. Decă vre-o familiă sĕracă, se jeluiá în contra epitropului, că se pórtă rĕu cu ea, preotulŭ cercetá starea lucrului și aflândŭ că familia avea dreptate, epitropului nevrednicŭ i se luá cinstea d'a fi epitropŭ, lucru, ce se considerá de mare rușine.

Imprejurarea, că fie-care familiă, fie-care sĕracŭ din comună erá supraveghiatŭ neîntreruptŭ de epitropulŭ sĕu, aduse cu sine multŭ bine. De óre-ce fie-care epitropŭ avea sĕ grijéscă numai de o familiă, nu erá tare cuprinsŭ și putea sĕ grijéscă de ea cu atâtŭ mai bine. Totŭ insulŭ luá bucurosŭ asupră-șĭ sarcina d'a îngrijí de sĕracĭ, dér numai din iubire creștinéscă. Ba se stêrní o adevĕrată întrecere între epitropĭ, fie-care ajutá cu sfatŭ și cu faptă familia ce i se concreduse, numai se o vedă mai iute eșită d'asupra, scăpâtă de lipsă și îndreptată.

(Va urma)

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 19 Maiu st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.60
Rentă de aurŭ 4% . . .	92.05
Rentă de hârtiă 5% . .	88.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.50
Bonurĭ rurale ungare . .	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.50
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.30
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	114.60
Renta de hărtiă austriacă	80.55
Renta de arg. austr. . .	81.25
Renta de aurŭ austr. . .	101.85
Losurile din 1860 . . .	136.25
Acțiunile băncei austro-ungare	853.—
Act. băncei de creditŭ ung.	316.50
Act. băncei de creditŭ austr.	316.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.73
Napoleon-d'orĭ	9.68
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.65
Londra 10 Livres sterlinge	121.95

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 6 Maiŭ st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	94	vend.	95
Renta rom. amort. (5%) . .	»	94½	„	95
» convert. (6%) . .	»	98	»	100¾
Împr. oraș. Buc. (20 l.) . .	»	32	»	34
Credit fonc. rural (7%) . .	»	104	„	105⅛
» „ „ (5%) . .	„	92½	„	93¾
» » urban (7%) . .	»	103½	„	104
» » » (6%) . .	»	99½	»	100
» » » (5%) . .	»	90.¼	»	90½
Banca națională a României	„	1442.	„	1450
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	„	371.½	„	372
« » » Națională . .	„	237.	»	
Aurŭ	„	3.40%	„	3.65
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.09.	„	2.00

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 19 Maiu st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.28	Vend.	9.29
Argint românesc	»	9.22	»	9.25
Napoleon-d'orĭ	»	9.62	»	9.65
Lire turcescĭ	»	10.85	»	10.89
Imperialĭ	»	9.85	»	9.89
Galbenĭ	»	5 61	»	5.64
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

ḌIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente

se potŭ face la **1** și **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . , . 12 fl. v. a.
„ „ „ ½ „ . . . 6 „ „
„ „ „ ¼ „ . . . 3 „ „
Se acórdă abonamente și lunare cu . . 1 „ „

Pentru România și străinătate pe anŭ . 36 francĭ
„ „ „ „ ½ „ . 18 „
„ „ „ „ ¼ „ . 9 „

Celŭ mai ușorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḍiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḍiere.

Tarifa anunciurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6
Pentru inserțiunĭ și reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Brașovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

2—3

Publicațiune.

Sĕ aduce la cunoștința on. publicŭ, că s'a finitŭ restaurarea

BĂILORŬ de ABURŬ

de dușŭ și de vane

aflătóre în suburbiulŭ Scheiŭ lângă edificiulŭ gimnasiului românŭ și că deschideré va avé loc Joi în 10 (22) Maiŭ 1884.

Băile de vană se potŭ folosi de publicŭ chiar de Miercurĭ 9 (21) Maiŭ.

Cu deosebire sĕ recomandă pentru băi recĭ, cele douĕ basine nou construite în tótă frumseța și corespundĕtóre scopului.

Brașovŭ 7 (19) Maiŭ 1884.

Eforia scólelorŭ. proprietară.

Nr. 1753—1884
pretorŭ

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de forestierŭ comunalŭ în Rĕșinarĭ se publică aḍi concursŭ. Emolumentele împreunate cu acestŭ postŭ sunt:

a) 600 fl. v. a. retribuțiune anuală în rate lunare anticipate;

b) 6 stânjenĭ de lemne de arsŭ anualŭ în natură.

Doritorii d'a ocupá acestŭ postŭ au sĕ dovedéscă, afară de cualificațiunea cerută de § 36 alŭ XXXI G. A. din 1879, că scie perfectŭ limba română.

Cererile împreună cu actele cuvenite se vorŭ înaintá până la 7 Iunie 1884 oficiului subsemnatŭ.

Sibiu, 12 Mai 1884.

Oficiulŭ pretorialŭ.

Tipografia Alexi Brașovŭ.